

ขับรถตกสระน้ำ : ผู้ขับขี่หรือหน่วยงานของรัฐ ใครกัน...ประมาทเลินเล่อ !?

ธัญธร บึงประเสริฐ

พนักงานคดีปกครองชำนาญการพิเศษ

สำนักวิจัยและวิชาการ สำนักงานศาลปกครอง

ฉบับที่แล้ว...ผู้เขียนได้นำกรณีอุบัติเหตุที่เกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐโดยไม่ติดตั้งป้ายแจ้งเตือนอย่างชัดเจนและทำที่กั้นเพื่อป้องกันอุบัติเหตุอันเกิดจากถนนชำรุด ทำให้มีรถขับผ่านตกลงไปในคลองได้รับความเสียหาย ซึ่งคดีดังกล่าวศาลปกครองได้วินิจฉัยให้หน่วยงานของรัฐชดเชยความเสียหายที่เกิดขึ้น ทั้งนี้เพราะความเสียหายดังกล่าวเป็นผลโดยตรงมาจากการที่หน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามกฎหมายในการป้องกันอันตรายที่เหมาะสม

แต่สำหรับคดีที่นำมาพูดคุยกันในฉบับนี้... มีประเด็นปัญหาว่า หน่วยงานของรัฐผู้มีหน้าที่ดูแลบำรุงรักษาถนนหรือผู้ขับรถยนต์คันที่เกิดอุบัติเหตุ ใครกัน...ที่ประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้เกิดอุบัติเหตุดังกล่าวขึ้น !?

เพราะหากหน่วยงานของรัฐเป็นผู้ประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้รถยนต์คันพิพาทตกลงไปในสระน้ำย่อมต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นฐานกระทำละเมิดต่อบุคคลภายนอกอันเกิดจากการละเลยต่อหน้าที่ (มาตรา ๔๒๐ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ และมาตรา ๕ แห่ง พ.ร.บ. ความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. ๒๕๓๙) แต่หากผู้ขับรถประมาทเลินเล่อจนเป็นเหตุให้ตนเองขับรถตกลงไปในสระน้ำ ผู้ขับรถก็ต้องรับผิดชอบในความเสียหายที่เกิดขึ้นนั่นเอง โดยไม่อาจเรียกเอากับหน่วยงานของรัฐได้

คดีนี้ บุตรชายของผู้ฟ้องคดีได้ขับรถยนต์มาตามถนนสายที่พิพาทในเวลาเข้ามีดประมาณตีสี่กว่าเมื่อมาถึงที่เกิดเหตุ (บริเวณสามแยก) รถยนต์คันดังกล่าวซึ่งวิ่งมาด้วยความเร็วสูงได้พุ่งชนป้ายของสระและเสียหลักตกลงไปในสระน้ำข้างทางโดยคนขับเสียชีวิตในที่เกิดเหตุ พนักงานสอบสวนได้ทำรายงานการสอบสวนว่าบุตรของผู้ฟ้องคดีขับรถด้วยความประมาท ปราศจากความระมัดระวังโดยขับขี่มาด้วยความเร็วจึงไม่สามารถเบรกห้ามล้อได้ทันเมื่อเห็นป้ายแจ้งเตือนที่ปรากฏอยู่

แต่ผู้ฟ้องคดีเห็นว่าองค์การบริหารส่วนตำบล (ผู้ถูกฟ้องคดี) ละเลยต่อหน้าที่ในการทำนุบำรุงถนนที่เกิดเหตุ ปล่อยให้ถนนเป็นหลุมเป็นบ่อ ป้ายแจ้งเตือนที่มีอยู่ลบเลือนและไม่จัดทำป้ายแจ้งเตือนใหม่หรือทำแผงกั้นเพื่อป้องกันอุบัติเหตุ รวมทั้งปล่อยให้บริเวณสระน้ำมีหญ้าขึ้นรก แสงไฟจากไฟฟ้าสาธารณะสว่างไม่เพียงพอและมีต้นไม้ปกคลุมจนไม่สามารถมองเห็นป้ายได้อย่างชัดเจน อันเป็นเหตุให้บุตรของผู้ฟ้องคดีต้องประสบอุบัติเหตุจนเสียชีวิต

คดีมีประเด็นพิจารณาว่า...ผู้ถูกฟ้องคดีละเลยต่อหน้าที่ในการบำรุงรักษาถนนจนเป็นเหตุให้บุตรชายของผู้ฟ้องคดีขับรถตกสระน้ำจนเสียชีวิต อันเป็นการกระทำละเมิดต่อผู้ฟ้องคดีหรือไม่ ?

ศาลปกครองสูงสุดวินิจฉัยว่า ผู้ถูกฟ้องคดีมีหน้าที่บำรุงรักษาถนนตามมาตรา ๖๗ วรรคหนึ่ง (๑) แห่ง พ.ร.บ. สภาดำบลและองค์การบริหารส่วนตำบล พ.ศ. ๒๕๓๗ ในการซ่อมแซมผิวจราจรที่ชำรุดเป็นหลุมเป็นบ่อให้อยู่ในสภาพเรียบร้อยและใช้งานได้ดีตลอดเวลา โดยบริเวณถนนสายที่เกิดเหตุเป็นสามแยก ผู้ถูกฟ้องคดีจึงต้องติดตั้งเครื่องหมายจราจรหรือป้าย “ประเภทแจ้งเตือน” ห่างจากบริเวณสามแยกในระยะพอสมควรเพื่อให้ผู้ใช้รถใช้ถนนทราบว่า “ข้างหน้าเป็นทางสามแยก” และต้องติดตั้งเครื่องหมายจราจรหรือป้ายแสดงข้อความหรือสัญลักษณ์ “ประเภทบังคับ” ให้ผู้ใช้รถใช้ถนน “หยุด” รอ เพื่อที่จะเลี้ยวรถไปตามเส้นทางต่อไป รวมทั้งจัดให้มีไฟฟ้าสำหรับส่องสว่างในเวลากลางคืนอย่างเพียงพอด้วย

จากข้อเท็จจริงบริเวณริมถนนที่เกิดเหตุ ผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดตั้งป้ายจราจรแจ้งเตือนให้ผู้ใช้รถใช้ถนนทราบว่าข้างหน้าเป็นทางสามแยก ไม่สามารถตรงไปได้ และได้มีการจัดทำป้ายจราจรบังคับแสดงข้อความว่า

“หยุด” รวมทั้งมีหลอดไฟส่องสว่างบริเวณสามแยกแล้ว ซึ่งพอจะถือได้ว่าผู้ถูกฟ้องคดีได้ปฏิบัติหน้าที่ในการบำรุงรักษาดนตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติบ้างแล้ว แต่เมื่อถนนบริเวณดังกล่าวมีลักษณะเป็นหลุมเป็นบ่อ ส่วนตัวหนังสือและพื้นหลังของป้ายจราจรที่แสดงข้อความว่าหยุดมีสภาพซีดจาง ซึ่งย่อมสร้างปัญหาให้กับผู้ใช้รถใช้ถนนในเวลากลางคืนได้โดยเฉพาะในถนนที่มีแสงสว่างไม่เพียงพอ จึงต้องถือว่ายังเป็นการละเลยต่อหน้าที่ตามที่กฎหมายกำหนดให้ต้องปฏิบัติอยู่

แต่การละเลยต่อหน้าที่หรือความบกพร่องของผู้ถูกฟ้องคดีดังกล่าวก็ “ไม่ถึงขนาด” ที่จะทำให้ผู้ใช้รถใช้ถนนในเวลากลางคืนด้วยความระมัดระวัง ซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ไม่สามารถที่จะสังเกตเห็นป้ายจราจรต่าง ๆ ที่ผู้ถูกฟ้องคดีจัดทำไว้ได้ ทั้งนี้ เนื่องจากผู้ใช้รถใช้ถนนในเวลากลางคืนยังสามารถมองเห็นป้ายจราจรต่าง ๆ ตลอดจนสามแยกจากไฟหน้าของรถได้อีกทางหนึ่งอยู่แล้ว หากใช้ความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ ย่อมจะตระหนักรู้ได้ว่าถนนสายที่เกิดเหตุเป็นทางสามแยก และต้องหยุดหรือชะลอรถเพื่อรอเลี้ยวรถไปตามเส้นทางของถนนอีกสายหนึ่ง

ประกอบกับบุตรของผู้ฟ้องคดีได้ใช้ถนนสายที่เกิดเหตุมาเป็นระยะเวลา ๔ เดือนเศษ จึงย่อมต้องคุ้นเคยและจำได้หมายรู้เส้นทางดังกล่าว และตามแผนที่แสดงสถานที่เกิดเหตุของพนักงานสอบสวนระบุว่า บริเวณที่เกิดเหตุได้พบบรรยากาศของรถยนต์อยู่ห่างจากขอบถนนก่อนตกลงไปในสระน้ำ ๑๕ เมตร และยังพบว่ารถยนต์ได้พุ่งตกลงไปในสระน้ำห่างจากริมถนน ๑๐ เมตร โดยศพบุตรของผู้ฟ้องคดีได้กระเด็นออกมานอกรถยนต์ที่จมน้ำห่างจากตัวรถ ๔-๕ เมตร พฤติการณ์ดังกล่าวแสดงให้เห็นได้ว่าบุตรของผู้ฟ้องคดีได้ขับรถยนต์ด้วยความเร็วสูงกว่าที่วิญญูชนที่ขับมาในเวลากลางคืนบนถนนซึ่งมีเพียงสองช่องจราจรพึงกระทำ และเมื่อถึงบริเวณสามแยกที่เกิดเหตุก็มิได้ชะลอความเร็วของรถยนต์ลงเพื่อที่จะรอเลี้ยวเข้าสู่ถนนอีกสายหนึ่งดังเช่นวิญญูชนทั่วไปพึงกระทำเช่นกัน

กรณีจึงเป็นการกระทำด้วยความประมาทเลินเล่อ ปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์ การที่บุตรของผู้ฟ้องคดีขับรถยนต์พุ่งตกลงไปในสระน้ำข้างทางเสียชีวิต จึงเป็นผลโดยตรงมาจากความประมาทเลินเล่อของบุตรของผู้ฟ้องคดีเองแต่เพียงผู้เดียว แม้ผู้ถูกฟ้องคดีจะมีความบกพร่องในการบำรุงรักษาดนอยู่บ้าง แต่ความบกพร่องดังกล่าวก็มิได้มีส่วนทำให้เกิดอุบัติเหตุจนเป็นเหตุให้บุตรของผู้ฟ้องคดีต้องเสียชีวิต ผู้ถูกฟ้องคดีจึงไม่ได้กระทำละเมิดต่อบุตรของผู้ฟ้องคดี (คำพิพากษาศาลปกครองสูงสุดที่ อ. ๒๕๙/๒๕๕๘)

คดีนี้จึงนับเป็นอุทาหรณ์ที่ดีทั้งแก่หน่วยงานของรัฐผู้มีหน้าที่บำรุงรักษาดนรวมทั้งผู้ใช้รถใช้ถนนที่ต่างก็ต้องตระหนักในบทบาทและหน้าที่ตามกฎหมายของตนเอง ดังนี้

๑. หน่วยงานของรัฐจะต้องบำรุงรักษาดนหนทางให้ใช้งานได้ดีตลอดเวลา จัดทำป้ายจราจรต่าง ๆ ที่สามารถเห็นได้อย่างชัดเจนและจัดให้มีแสงไฟส่องสว่างอย่างเพียงพอในเวลากลางคืนหรือในบริเวณที่มีมืด

๒. กรณีที่ผู้ถูกฟ้องคดีได้ติดตั้งป้ายจราจรและจัดให้มีแสงไฟส่องสว่างแล้ว แม้จะมีความบกพร่องไปบ้าง เช่น ตัวอักษรซีด แสงไฟไม่สว่างมากพอ แต่ถ้าไม่ถึงขนาดที่เป็นเหตุโดยตรงให้เกิดอุบัติเหตุ โดยอุบัติเหตุที่เกิดขึ้นพิสูจน์ได้ว่าเกิดขึ้นจากความประมาทเลินเล่อของผู้ขับขี่เองโดยตรง ซึ่งมีพฤติการณ์การขับรถที่เบี่ยงเบนไปจากที่วิญญูชนพึงกระทำ และปราศจากความระมัดระวังซึ่งบุคคลในภาวะเช่นนั้นจักต้องมีตามวิสัยและพฤติการณ์แล้ว ย่อมไม่เป็นการกระทำละเมิดและไม่อาจเรียกค่าเสียหายจากหน่วยงานของรัฐได้

๓. ผู้ขับขี่ต้องปฏิบัติตามกฎหมายจราจรและขับรถด้วยความเร็วตามที่กฎหมายกำหนดตลอดจนใช้ความระมัดระวังในการขับขี่ สังเกตป้ายจราจรหรือเครื่องหมายต่าง ๆ เยี่ยงวิญญูชนพึงกระทำ เพื่อป้องกันอุบัติเหตุที่อาจเกิดขึ้นได้ตลอดเวลา เพราะสุดท้ายแล้วไม่ว่าผลจะเป็นอย่างไร สิ่งที่ไม่อาจเรียกคืนมาได้คือชีวิต ซึ่งผลร้ายย่อมตกอยู่กับครอบครัวและคนที่รัก ดังนั้นจึงไม่ควรประมาทในชีวิตแม้แต่วินาทีเดียวขณะ